

Motion till riksdagen

1988/89:Ub322

av Göran Åstrand och Lars Ahlmark (båda m)

Studieförbundens verksamhet

Vi instämmer i den uppfattning som SÖ framfört i rapporten "Studieförbunden inför 90-talet" angående de nuvarande statsbidragsreglernas negativa verkningar. Åtgärden att besluta om oförändrad bidragsgivning i vad avser antalet högschablontimmar under de närmaste tre budgetåren ger ett välbehövligt utrymme för undersökningar och försöksverksamhet. Det finns dock anledning att klart markera att staten inte skall styra och leda statsbidragen i viss riktning. Vi vill därför understryka vikten av att bidragsgivningen utformas så att den ger studieförbunden största möjliga frihet att själva utforma sin verksamhet. För att ge eftertryck åt denna uppfattning föreslår vi att reglerna för tilläggsbidragen förändras redan för budgetåret 1989/90.

De tilläggsbidrag som för närvarande utbetalas för verksamhet i glesbygd (15 kronor per timme) och för verksamhet för handikappade (30 kronor per timme) bör behållas oförändrade, då de utgör en kompensation för de höga kostnader som är förknippade med de ovan nämnda verksamheterna.

När det gäller tilläggsbidragen för studiecirklar i svenska, matematik och samhällsinriktade ämnen (30 kronor per timme) föreslår vi att dessa i fortsättningen ställs till studieförbundens förfogande utan att staten anvisar särskilda ämnesområden. Stödet bör vara enhetligt per studietimme och det finns därför ingen anledning att ge t.ex. engelska mer än franska eller matematik mer än fysik. Det får ankomma på varje enskilt studieförbund att själva besluta om vilka verksamhetsområden man vill främja genom en förstärkt bidragsgivning. En anordning av det slag som vi här förordar skulle ge studieförbunden ökade möjligheter att ge uttryck för de grundläggande idéer som de och deras medlemsorganisationer står för. Det må också ankomma på det enskilda studieförbundet att utforma regler för den tekniska dispositionen av bidragsmedlen, varför någon övre bidragsgräns per timme etc. inte bör anvisas av staten. Härigenom ökas väsentligt möjligheterna att nå markerade resultat, som understryker de olika förbundens intresseinriktning. Tilldelningen av medel bör baseras på det under budgetåret 1987/88 genomförda antalet timmar med tilläggsbidrag enligt UFM-nytt 1988:134§ 26. $2\ 026\ 428\ \text{timmar} \times 30:- = 60\ 792\ 840$. Fördelningen mellan studieförbunden bör ske med samma procenttal som gäller för fördelningen av de högre schablonbidragen. Härigenom åstadkommes önskvärd enhetlighet och förenkling i tillsynsmyndighetens handläggning.

I samband med den långsiktiga översynen av bidragsgivningen till studieförbunden bör enligt vår uppfattning särskilda studier utföras rörande gränsdragningen gentemot den kommunala vuxenutbildningen i syfte att

begränsa den senares utomordentligt kostnadskrävande tillväxt. Vi anser att ett betydande antal av de aktiviteter som arrangeras av Komvux med fördel i form av inte minst betydande kostnadsbesparingar kan överföras till studieförbunden.

Ett annat område som enligt vår mening bör studeras och bli föremål för försöksverksamhet är hemspråksundervisningen. Studieförbunden bör enligt vår mening i samarbete med invandrarnas egna organisationer kunna utföra stora insatser på detta område. Vi menar att hemspråkundervisningen härigenom bättre skulle kunna anpassas till de olika invandrargruppernas ambitioner och behov.

Det bidrag som utges till studieförbunden från statens kulturråd för genomförande av kulturarrangemang har enligt vår mening i hög grad tjänat sitt syfte. Inte minst har tillkomsten av bidraget skapat nya arbetstillfällen för yrkesverksamma konstnärer och artister. Det nuvarande kostnadsbaserade fördelningssystemet innebär dock stora påfrestningar på studieförbundens ekonomi. Vi anser i anledning härav att det vore mer ändamålsenligt att tilldela varje studieförbund en kostnadsram.

Även här kan med fördel procentsatserna för tilldelning av högre schablonbidrag tillämpas. En sådan förändring skulle ge bättre planeringsmöjligheter och verka för att de olika förbunden kunde framhäva sin på ideologiska grunder vilande särart och inte som nu tvingas till i första hand ekonomiska överväganden.

En på kostnadsramar baserad fördelning skulle även bidra till att staten på ett mera verkningsfullt sätt skulle kunna styra kostnadsutvecklingen på detta område.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om studieförbundens frihet att själva utforma sin verksamhet,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om den principiella inriktningen av statsbidrag till studiecirklar,
3. att riksdagen begär att regeringen att låter göra en analys av studieförbundens engagemang i hemspråkundervisningen,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om bidragen till studieförbundens kulturverksamhet.

Stockholm den 25 januari 1989

Göran Åstrand (m)

Lars Ahlmark (m)